

Jak myška snědla měsíc

Alice Doležalová

HORÁČEK, Petr. Jak myška snědla měsíc. Praha: Portál, 2020. ISBN 978-80-262-1558-5.

Anotace Integrovaný blok je rozplánovaný zhruba na 3-5 dní, podle uvážení učitele. Děti se při něm seznámí s myškou, která si myslela, že snědla měsíc. Interaktivní formou plnou dramatizace a přemýšlení si projdou celým příběhem a vytvoří si při něm i několik artefaktů.

Cílová skupina – 5-7 let

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra preprimární
a primární pedagogiky
Univerzita Karlova

Výchovné a vzdělávací cíle

Vzdělávací oblast	Dílčí cíle (co učitel podporuje)	Očekávané výstupy (co dítě dokáže)
Dítě a jeho tělo	Rozvoj a užívání všech smyslů	Dítě dokáže porovnat vůni a přiřadit ji k dané věci.
Dítě a jeho psychika	Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	Dítě dokáže logicky usuzovat na základě poskytnutých vodítek a uvažovat o podobnosti příběhu, dokáže popsat myšlenku, dokáže vyprávět.
Dítě a ten druhý	Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	Dítě se zapojí do společné role, bude přemýšlet o reakci a odpovědi, bude reagovat na základě získaných předchozích informací a zkušeností.
Dítě a společnost	Rozvoj společenského i estetického vkusu	Umí vyjádřit své přání výtvarnou formou a podělit se o pocity.
Dítě a svět	Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	Má povědomí o zvířatech a zvuku zvířat. Dokáže se vžít do role zvířete zvukovou podobou.

1. LEKCE

Příprava na lekci:

- krabice s nápisem, bílé čtvrtky A4, pastelky, kniha, obraz oblohy s nočním měsícem, obrázek myšky, obrázek banánu.

1. Motivace, navození tématu – Kouzelná krabice

KOUZELNÁ KRABICE

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

„Děti, dnes tu mám kouzelnou krabici. Chcete vědět, co je na ní napsáno? „**KOUZELNÁ KRABICE.**“ Co asi v krabici je?“ Děti krabici otevřou a budou popisovat předměty – papírová myš, obrázek měsíce, obrázek banánu.

„Zahrajeme si na spisovatele. Zkusíme vymyslet vlastní pohádku, aby v ní byly tyto tři věci.“

Dětem mohu pomoci otázkou „Co by myška mohla dělat?“

Následuje ukázka knihy a její titulní strany. „Děti, já tu mám také jednu pohádku. Myslíte, že pohádka v této knize bude stejná jako Vaše pohádka?“

Dětem představím knihu a přečtu její titul. „Co vidíte na obrázku knihy? Myslíte, že bude příběh stejný jako vaše pohádka?“ Děti budou odpovídat.

REFLEXE: *Jaký příběh jste vymysleli? Bylo těžké vymyslet příběh? Shoduje se příběh s názvem pohádky? Jaký by mohl být ještě jiný příběh myšky?* Nápadů dětí lze využít do dramatické výchovy, která bude následovat později – vytvořit živou fotku z pohádky v knize a pak udělat verzi živé fotky jejich příběhu.

2. Naladění skupiny – pohybová hra

MYŠÍ HONIČKA

Víte, jak běhá myška, když je veselá? Jak asi chodí, když se jí chce již spát? Jak spí myška? Zahrajeme si na myšičku, která se usmívá a běhá rychle, když je veselá. Když se jí chce ale spát, zpomalí krok a přestane se již usmívat. A když půjde spát, musí se schoulit do bobek. Myška ale běhá a chodí podle rytmu tamburíny. A když uslyší bouchnutí, hned se schoulí do bobku, zavře oči a usne.

REFLEXE: *Jak se vám běhalo jako myšce? Běhalo se myšce hezky, když byla veselá? Jak se cítila, když byla unavená? Povedlo se vám jako myšce hned usnout, když jste slyšeli signál?*

3. Fáze předčítání z knihy, malování vlastního přání

PŘÁNÍ MYŠKY

Předčítání z knihy tak, aby děti viděly namalovaný děj: „*Jednou večer vykoukla malá myška ze své díry. Na obloze svítil ...?*“ Ukážu na obrázek měsíce a děti budou odpovídat.

„*Víš, co je měsíc?*“ „*Co ještě můžeme vidět na obloze?*“ Děti budou odpovídat. Pokračuji v předčítání knihy: „*Ten je ale krásný,*“ „*pomyslela si myška, ještě než usnula. Tak ráda bych měla kousek měsíce jen pro sebe.*“ „*Druhý den ráno se myška probudila a spatřila něco, co nikdy předtím neviděla. Z nebe spadl kousek měsíce.*“ „*Mé přání se splnilo,*“ „*vypískla nadšeně.*“

„*Máš také nějaké přání, které bys chtěl, aby se ti splnilo? – Zkusíme si ho namalovat.*“ Dětem nabídnu čtvrtky a pastelky. Děti budou kreslit svá přání. Po dokončení si budeme o svých přáních povídat tak, že každé dítě ukáže svůj obrázek skupině a ta bude nejprve hádat, co by to mohlo být za přání.

REFLEXE: *Jak se cítila myška, když zjistila, že se jí splnilo přání? Umíš napodobit její pocit? Děti budou napodobovat pocity myšky. Jaké je tvé velké přání? Myslíš, že se ti může splnit? Děti budou povídat o svém přání a zda se jim také splnilo stejně jako myšce. Bylo při malování něco těžké? Děti budou reflektovat kresbu na koberci a její náročnost.*

2. LEKCE

Příprava na lekci:

- Kniha, jahody, celer

1. Motivace, návrat k tématu – smyslové vnímání

VŮNĚ BANÁNU

„*Minule jsme si začali číst příběh o myšce. Vzpomenete si, jaké měla myška přání?*“ Děti odpovídají.

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Následuje předčítání příběhu: *Myška se na svůj kousek měsíce běžela podívat zblízka. Krásně voněl. „Myslíte si, že měsíc voní?“ „Znáš také něco, co hezky voní?“ Děti budou odpovídat. „My si také vyzkoušíme, jak co voní nebo nevoní.“* Všechny děti si zavřou oči a já jim postupně každému přiložím k nosu buďto jahodu nebo kus celeru. Děti budou odpovídat, zda věc voní či nevoní a co jiného znají voňavého. Na závěr si zahrajeme hádankovou hru VONÍ x NEVONÍ. Učitelka bude říkat věci a děti budou hádat, zda voní nebo nevoní.

Pokračování ve čtení příběhu: *„Možná bych ho mohla ochutnat,“ napadlo myšku. „Voní tak hezky. Dám si jenom kousíček.“*

A tak si kousek ukousla. A pak ještě kousek a ještě jeden a ještě maličký kousíček, až najednou...půlka měsíce byla ta tam. „Tak!“ lekla se myška. „Teď už měsíc nebude nikdy kulatý!“

2. Pohybová aktivita - Obraz z geometrických tvarů

Metody a formy: Individuální i kooperativní práce / Metoda tvořivá a produkční / Metoda heuristická – řešení problému / Obratnostní a nelokomoční pohyby / Propojování – znalost tvarů /

TVAROVÝ OBRAZ

Fáze po čtení:

„Proč už nebude měsíc kulatý?“ Děti odpovídají. *„Znáš něco, co je taky kulaté? Dojdi mi ukázat nebo mi přines něco kulatého jako je Měsíc.“* Děti budou ve třídě hledat kulaté předměty. *„My si nyní také zkusíme vytvořit nějaký předmět – zkusíte jeden tvar, který vytvoříte společně.“* Učitel dětem zadá tvar (kruh, čtverec, trojúhelník) a děti ho společně vytvoří spojením svých těl v herně na koberci nebo jiným vlastním způsobem. Po dokončení si budeme o aktivitě povídat a reflektovat ji.

REFLEXE: *Poznal jsi tvar měsíce? Bylo těžké najít stejný tvar? Co bylo zajímavé a co bylo těžké, když jste společně skládaly tvar ze svých těl na koberci? Šlo by to udělat ještě jiným způsobem?*

3. KOLEKTIVNÍ POSTAVA, UČITEL V ROLI

Metody a formy: Skupinová a kooperativní výuka / Metoda slovní, situační / Výuka dramatem

Pokračování v předčítání:

„Co se stalo, myško?“ zeptal se „..?“ (králík) Ukáži na obrázek králíka a děti budou hádat, kdo to je. „Ale... snědla jsem kus měsíce,“ odpověděla myška, „a teď už nebude nikdy kulatý.“

„Měsíc se přece nedá sníst,“ namítl králík. „No to jsem si taky myslela,“ odpověděla myška.

„Jak se cítila myška, když snědla kus měsíce?“ Děti budou zkoušet mimicky grimasu myšky.

„Co se ti stalo, myško?“ zeptal se „..?“ (krtek) Ukáži na obrázek krteka a děti budou hádat, kdo to je. „Ale... snědla jsem kus měsíce,“ odpověděla myška, „a teď už nebude nikdy kulatý.“

„Měsíc se přece nedá sníst,“ zasmál se krtek. Víš, kde žije krtek? Děti budou odpovídat na základě své zkušenosti.

„My si nyní zahrajeme na králíka a myšku, kdy vy všichni dohromady budete jako myška a paní učitelka bude králík.“ Děti půjdou hromadně k sobě a otočí se k učitelce zády. Budou odpovídat králíkovi na jeho otázky typu: „Co se ti stalo myško? Jak se cítíš myško? Mohu ti nějak pomoci? Jak bych ti mohl pomoci? Máš ještě nějaké kamarády? Co máš ještě jiného ráda?“

REFLEXE: Jak ses cítil v roli myšky? Bylo zajímavé cítit se v roli myšky společně s dalšími kamarády? Bylo něco těžkého v této společné roli?

4. Závěrečná reflexe

Jak dnešní část příběhu skončila? Co jsme se z příběhu dozvěděli? Jak myslíte, že by mohl příběh pokračovat?

3. LEKCE

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

1. Motivace, návrat k tématu – Pohybová hra

Metody a formy: Frontální výuka / Metoda dovednostně – praktická / Rozvoj lokomočních a obratnostních dovedností.

MYŠIČKY, KRÁLÍCI A KRTCI

Pamatujete, jaká zvířátka byla v naší pohádce? Zahrajeme si na ně. Děti budou na hudbu běhat nebo tančit dle vlastní volby a na vypnutí hudby se stanou podle barevného signálu myškou (šedivý papír), králíkem (bílý papír) nebo krtkem (černý papír). Role zvířete bude dle jejich vlastní volby.

REFLEXE: *Jaké zvířátko bylo nejtěžší napodobit?*

2. HRA V ROLI – Jak vyřešit problém?

Metody a formy: Frontální výuka / Individuální práce / Metoda inscenační / Výuka dramatem

Pokračování v předčítání:

„No to jsem si taky myslela,“ odpověděla myška. Začalo se stmívat. Myška seděla ve své díře a smutně koukala na zbytek svého měsíce. Pak uslyšela králíka s krtkem, jak na ni volají: „Myško, vylez ven. Chceme ti něco ukázat.“ Společně vylezli nahoru na kopec. Posadili se a dívali se na hvězdnou oblohu. Najednou se za lesem něco rozzářilo.

Co se mohlo rozzářit? Děti odpovídají, co si myslí.

Byl to měsíc! Veliký, zářivý a kulatý. Myška vypískla radostí. „Podívejte, měsíc!“ volala. „Tak přece jsem ho nesnědla.“

Jak vypískla myška? Děti předvádějí zvuk myšky.

A tak králík, krtka a myška seděli pod noční oblohou a jedli druhou půlku myščína měsíce. Chutnala znamenitě. Svítil jim k tomu veliký, kulatý měsíc.

Protože, jak každý dobře ví, měsíc se přece sníst nedá.

Na předčítání navážeme hrou v roli. „Děti, my si můžeme nyní zahrát divadlo.“ Děti se rozdělí do trojic, případně dvojic, když nevyjdou trojice.

Rozdělí si role myšky, králíka a krtka a budou řešit situaci – jedno zvířátko

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

má problém, že udělalo něco, co nemělo a ostatní dvě zvířátka se mu snaží pomoci problém vyřešit. Děti mohou navést otázkami „*Je něco, co jsi udělal a až pak jsi zjistil, že to nebylo správné? Je něco, co ti moc nejde a potřebuješ s tím pomoci? Je možné, aby ti s tím pomohl kamarád? Jak by to vyřešila naše zvířátka?*“

REFLEXE: *Jaké zvířátko jsi byl? Jakou situaci nebo jaký problém jste řešili? Pomohli ti ostatní zvířátka problém vyřešit? Šlo by situaci vyřešit jinak?*

3. ŽIVÁ FOTKA – Obraz z knihy

Metody a formy: Skupinová a kooperativní výuka / Metoda inscenační / Výuka dramatem

Na aktivitu navážeme vyprávěním o příběhu. „*Děti, pamatujete si, co se v pohádce stalo?*“ Děti budou vyprávět. „*My si nyní z našeho příběhu uděláme živou fotografii, kterou já pak vyfotím.*“ Děti svolám do kroužku, posadíme se. Dětem nabídnu, že nemusejí být pouze zvířátka, ale cokoliv, co bylo v pohádce. Pro větší motivaci si ještě ukážeme obrázky z knihy. Děti se pak budou hlásit do role a budou chodit po jednom. Kdo nebude vědět, dostane pomoc v podobě nápovědy z příběhu. Děti, které se nebudou chtít aktivity zúčastnit, budou moci být v roli diváka.

REFLEXE: *Jakou jsi zvolil roli? Bylo těžké vymyslet roli? Bylo něco složitého při stavbě fotografie?*

4. ZVUKOVÝ PLÁN – závěrečná aktivita

Metody a formy: Skupinová a individuální výuka / Metoda dovednostně - praktická / Napodobování

Po aktivitě živé fotky navážeme povídáním, jaká jiná zvířata děti znají. „*Děti, zahrajeme si na zvuky zvířátek?*“ Všechny děti se přesunou do rohu místnosti, otočí se zády k prostoru třídy. Každé dítě bude postupně představovat nějaké zvíře zvukovou podobou a děti budou kolektivně hádat,

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

co je to za zvíře. Pro podporu kooperace se děti mezi sebou domluví potichu a učitelka vždy vybere jednoho zástupce, který řekne, na čem se děti domluvily. Takto se vystřídají všechny děti, které se chtějí aktivity zúčastnit.

REFLEXE: *Bylo jednoduché nebo složité vzpomenout si na nějaké zvířátko? Bylo něco složité při předvádění zvuku zvířete?*

5. Závěrečná reflexe

Na závěr celé aktivity se děti zeptáme, zda si vzpomenou, co vše jsme dělali za aktivity a jaká aktivita se jim líbila nejvíce a proč se jim líbila. A která aktivita pro ně byla naopak složitá a proč?

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.